

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 11 oktober 1939 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till främjande av handelsfartygs förseende med skyddsanordningar mot minsprängning.

(1:a avd.)

I den den 22 september 1939 dagtecknade proposition, nr 25, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till främjande av handelsfartygs förseende med skyddsanordningar mot minsprängning å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

I skrivelse den 6 september 1939 har 1939 års *sjöfartsskyddsutredning* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte för främjandet av handelsfartygens förseende med skyddsanordningar mot minsprängning (paravanskyddssvep av flottans typ M/31 med apteringsanordningar) hos riksdagen äska ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor, att utgå under förutsättning att rederierna för de fartyg, som försåges med dylika skyddssvep, bidrage med halva kostnaden för skyddssvepens anskaffande och apterande.

Till motivering av berörda förslag ha de sakkunniga anfört bland annat följande:

Ändamålet med ifrågavarande skyddssvep vore att, om en förankrad mina påträffades, leda dess ankartross ut till de på sidan om fartygen framgående paravanerna, där ankartrossen avklippes så att minan flöte upp. Enligt för användning av förankrade minor gällande folkrättsliga bestämmelser skulle därvid minans tändanordningar automatiskt urkopplas, till följd varav minans sprängning genom stöt mot densamma i regel ej kunde äga rum.

Efter uppfinningen av s. k. antennminor hade till förhindrande av minsprängning genom kontakt mellan bogsertross och antennmina försök inom svenska marinen verkställts med isolering genom rostfri stålbeläggning av bogsertrossarna. När dessa försök slutförts torde åtgärder komma att vidtagas för bogsertrossarnas förseende med dylik isolering, vilket ej torde komma att medföra någon avsevärdare ökning i kostnaderna för minsvepets tillverkning.

Dessutom finge framhållas, att minsvepet icke invercade till minskning av fartygets fart och ej på fartygets manöver i annan mån, än att vid stor fartminskning eller upphävandet av farten folk måste vara till hands för inhalning av paravanerna.

Kostnaderna för ett dylikt skyddssvep och för dess apterande å ett handelsfartyg belöpte sig enligt från marinförvaltningen erhållen uppgift till.

för själva skyddssvepet bestående av:

4 paravaner (varav 2 i reserv) å kronor 2,000	kronor	8,000
bogser- och inhalningstrossar	»	2,000

för ett skyddssvep sålunda cirka kronor 10,000.

för anordningarna ombord:

bogserfäste, ledarklys, pollare och dävertar samt kättingar (inklusive aptering)	cirka kronor	20,000
--	--------------	--------

för skyddssvep och anordningar sålunda cirka kronor 30,000.

Dessa kostnader vore beräknade med ledning av å ett svenskt motorfartyg utförda arbeten. Dessa arbeten hade emellertid även omfattat en del anordningar för fartygets användning såsom hjälpkryssare, varför de sakkunniga hölle före, att kostnaderna för apterandet av minsvepet å handelsfartyg i allmänhet torde kunna avsevärt nedbringas. Kostnaderna i nu angivet hänseende komme även att växla i storlek beroende på förstävens form samt placeringen ombord av ankarspel och vinschar. Vid beställning av ett större antal paravaner torde även vara möjligt att kunna nedbringa tillverkningspriset för dessa.

Under världskriget 1914—1918 hade paravansvep i stor utsträckning använts å brittiska större såväl örlogs- som handelsfartyg och bidragit till att skydda dem mot minsprängningar vid passage av minfält. Numera vore svenska flottans större artillerifartyg också försedda med dylika svep, vilka vid utförda prov visat sig lämpliga för sitt ändamål. Även det å förenämnda motorfartyg vid nyligen utförda försök anbringade paravanskyddssvepet M/31 hade funktionerat på tillfredsställande sätt, om än dess säkra utläggning torde kräva viss övning.

Kommerskollegium och *marinförvaltningen* ha var för sig uttalat sin anslutning till förslaget.

Utskottet.

Förevarande anslag är avsett att underlätta anskaffningen av minskydd för svenska handelsfartyg. Under nuvarande krigsläge synes en dylik statlig insats vara befogad för att minska sjöfartens risker.

Blivande bidragsbelopp skulle begränsas till högst hälften av anskaffningskostnaden. Bestämmande för den kommande anslagsbelastningen blir självfallet den omfattning i vilken rederierna uppsätta dylika minsvepningsanordningar (paravaner) å fartygen.

Med tillstyrkande av propositionen hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Främjande av handelsfartygs förseende med skyddsanordningar mot minsprängning* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Stockholm den 11 oktober 1939.

På första särskilda utskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 12.